

Nr 27.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om avskaffande av rätten att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för ränta å s. k. benefika barnreverser.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, I: 273, av herrar *Anderberg* och *Lodenus* har hemställts, »att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring i gällande skattelagar, att ränta å s. k. benefika barnreverser icke blir avdragsgill vid taxeringen och att bevillningsutskottet måtte utarbeta erforderlig lagtext».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 39 § kommunalskattelagen får från bruttointäkt av kapital avdrag göras bland annat för gäld, som icke är hänförlig till annat inkomstslag. Därest vid denna beräkning uppkommer underskott må detta underskott enligt 46 §, jämförd med 59 §, såsom allmänt avdrag avräknas från sådan den skattskyldiges inkomst, som skall tagas till beskattning i hemortskommunen. Motsvarande bestämmelser gäller enligt 2, 4 och 14 §§ förordningen om statlig inkomstskatt.

Enligt 2 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt utgöres den skattepliktiga förmögenheten av kapitalvärdet av den skattskyldiges i 3 § 1 mom. samma förordning angivna tillgångar, i den mån samma värde överstiger kapitalvärdet av hans skulder. Enligt 8 § är fader eller moder till hemmavarande barn, som icke fyllt 21 år, skattskyldig jämväl för barnets förmögenhet, därest icke barnet självt taxeras till statlig inkomstskatt för en beskattningsbar inkomst av minst 20 kronor.

I sistnämnda fall sker alltså en faktisk sambeskattning av föräldrar och barn. Sambeskattningen gäller endast förmögenheten. En eventuellt förefintlig kapitalinkomst hos ett barn är däremot helt skattefri, så länge den icke — tillsammans med barnets övriga inkomst — uppgår till så högt belopp att den medför skatteplikt till kommunalskatt för barnet. Uppgår den slutligen till så högt belopp att den grundar även skatteplikt till statlig inkomstskatt för barnet, överflyttas även förmögenhetsbeskattningen från föräldrarna till barnet.

Enligt 39 § b) förordningen om arvsskatt och gåvoskatt åtnjutes bl. a. skattefrihet för vad någon erhållit såsom bidrag till undervisning eller uppfostran.

Grunden för skattefriheten för bidrag till undervisning eller uppfostran torde vara, att det ändamål, som tillgodoses genom bidraget, kan sägas vara av allmän natur och närbesläktat med det, som skattefriheten för undervisningsverk avser att tjäna. Bestämmelsen om skattefriheten har icke försetts med någon direkt begränsning vare sig i fråga om gåvotagarens ålder eller gåvobeloppets storlek. Skattefrihet kan således komma i fråga även om gåvotagaren är över 18 år gammal (jämför 28 § enligt vilken skattelindring medgives barn under 18 år). Ehuru någon gräns icke har satts med hänsyn till gåvans storlek, torde en sådan dock ligga i själva ändamålsbestämmelsen så att om gåvan överstiger det belopp, som kan bedömas erforderligt för ändamålet, i praxis skatt uttages för överskjutande belopp.

Under senare år har uppmärksammats, att skattskyldiga i en del fall i gåvosyfte utfärdat skuldförbindelser, i regel till barn eller andra anhöriga, s. k. benefika barnreverser eller benefika skuldebrev. Avsikten torde i första hand ha varit att givaren skulle få avdrag vid inkomsttaxeringen för utgiven ränta på grund av skuldebrevet, under det att gåvotagaren, som hade lägre inkomster, skulle få ingen eller obetydlig skatt på ränteinkomsten. Jämväl vid förmögenhetsskatten kan emellertid en skattevinst göras, om givaren får avdrag för skuldbeloppet och gåvotagaren dels kan utnyttja det skattefria beloppet, som tidigare var 30 000 kronor men numera är 50 000 kronor, och dels blir beskattad enligt en lägre skattesats. Därest gåvotagaren är hemmavarande barn under 21 år, sker dock, som framgår av vad tidigare anförts, vid taxeringen någon överföring av förmögenheten på barnet endast om det samma erhåller sådana inkomster, att det blir beskattat till statlig inkomstskatt.

Regeringsrätten har i några fall (RÅ 1951 ref. 35) vägrat avdrag för ränta å skuldebrev, som skattskyldig utfärdat till sina minderåriga barn, enär räntan med hänsyn till omständigheterna bedömts såsom utgörande en form för fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet. I ett av dessa fall uppkom även frågan om förmögenhetsbeskattningen, och enär i detta fall barnen bott hemma hos föräldrarna samt barnen i övrigt icke haft inkomster av sådan storlek, att de grundade skatteplikt till statlig inkomstskatt, inräknades deras förmögenhet i faderns förmögenhet.

Kanslirådet Harry Sterner har belyst dessa rättsfall i en artikel i Svensk skattetidning 1951 (s. 307), varav här må återgivas följande:

»De av Regeringsrätten meddelade utslagen äro av intresse främst därför att det torde vara första gången Regeringsrätten lämnat en uttrycklig motivering för sitt ståndpunktstagande, som innebär att den funnit sig obunden av den civilrättsliga innebörden hos en viss rättshandling. Innebörden av en rättshandling framträder ju främst genom de praktiska konsekvenser den är avsedd att få för berörda parter. Om en person skänker bort viss

egendom blir den mest i ögonen fallande konsekvensen att givaren får lämna ifrån sig egendomen och avstå från dess avkastning i framtiden, vilket allt vanligen innebär en betydande ekonomisk uppoffring. I förevarande fall medförde skuldebrevens överlämnande ingen omedelbar ekonomisk uppoffring, eftersom givarna ändock voro skyldiga att underhålla sina barn, så länge de voro i behov därav, och reversröntan icke i något fall översteg underhållskostnaden. Men det var icke på allvar påstått att icke reversgäldenärerna voro pliktiga att fortsätta att betala räntan, sedan underhållsplikten upphört, eller att erlægga kapitalet när detta förföll till betalning i de fall där förfallotiden inträffade före gäldenärens död. Skenavtal i vanlig mening förelågo ostridigt icke. Rättshandlingarna i fråga kunde alltså ej betraktas såsom någonting annat än de utgävo sig för, nämligen som formellt oantastliga utfästelser om gåva, och civilrättsligt tillerkännas sådana numera i och för sig samma rättskraft som vanliga fullbordade gåvor.

Att Regeringsrätten i de förevarande fallen i viss utsträckning frånkände gåvoutfästelserna konstitutiv betydelse i skattehänseende fastän de ostridigt hade sådan i civilrättsligt avseende, var givetvis föranlett av en önskan att undvika de otillfredsställande praktiska konsekvenser, som en motsatt utgång skulle fått. Man ville m. a. o. med hänsyn till kravet på 'rättvisa och likformighet' i beskattningen icke tillåta att vissa skattskyldiga — i en särskilt gynnsam position eller med särskild skicklighet eller fördomsfrihet — skulle kunna bereda sig fördelar på andra mindre väl lottade skattskyldigas bekostnad.

Om man betraktar problemet från denna sida torde kunna sägas gälla att man icke vid beskattningen får tillåta att en skattskyldig bara genom några penndrag, som i verkligheten icke innebära någon uppoffring för honom eller eljest någon förändring i hans ekonomiska status, bereder sig skattelättnad. I enlighet härmed har man aldrig godkänt de s. k. skenavtalen vid beskattningen. Detta är emellertid intet unikt för skatterätten. Skenavtal godkännas icke heller av civilrätten. Det nya i de nu avgjorda målen är att man gått ett steg längre och, av samma orsak som ansetts diskvalificera skenavtalen, skattemässigt även underkänt rättshandlingar som civilrättsligt anses fullviktiga.

Man kan naturligtvis diskutera lämpligheten och rättmätigheten av Regeringsrättens ståndpunkt. Det kan anmärkas, att man icke bör åsidosätta gällande rättsgrundsatser bara därför att de i det särskilda fallet medföra otillfredsställande konsekvenser, att möjligheten till ett sådant åsidosättande är ett alltför farligt vapen att sätta i händerna på beskattningsmyndigheterna och att förebyggande av sådana fall därför bör ske genom lagstiftning och icke genom rättsskipning. En sak står emellertid fast. Ser man frågan från den utgångspunkten att skattskyldig icke alltför lätt bör kunna bereda sig skattelindring på andras bekostnad voro skälen för Regeringsrättens ställningstagande i de föreliggande fallen onekligen starka.

Av motiveringen till utslagen framgår, att diskvalifikationen av reversgåvor endast gäller då räntan utbetalas under sådana förhållanden att, om utbetalningen i stället utgjort underhållsbidrag, detta blivit att hänföra till icke avdragsgillt periodiskt understöd. Om räntan läggs till kapitalet, blir den däremot tydligen avdragsgill (jfr utgången i målen ang. familjestiftelserna). Nu kan det emellertid hända att räntan å en revers av förevarande slag inbetalas till bank eller på liknande sätt deponeras och alltså ökar kapitalet under beskattningsåret, utan att man vet hur därmed kommer att förfaras i fortsättningen; om räntan kommer att få stå kvar tills gåvotagaren avslutat sin uppfostran och utbildning eller om den kommer att tagas ut och förbrukas dessförinnan. Hur Regeringsrätten ställer sig till dessa och

liknande spörsmål kommer att visa sig först när dylika mål komma upp till avgörande, vilket icke torde dröja alltför länge. Först när så skett torde frågan om beskattningen av de benefika barnreverserna med alla de i samband därmed uppkommande problemen bli definitivt löst.»

1944 års allmänna skattekommitté har i sitt år 1950 avgivna betänkande nr IV (SOU 1950: 21) framlagt förslag angående bl. a. ändrade bestämmelser för beskattning av periodiskt understöd, m. m. Därvid har kommittén föreslagit en sådan ändring av 39 § b) förordningen om arvsskatt och gåvoskatt, att skattefrihet för gåva till undervisning eller uppfostran endast skall åtnjutas, om omständigheterna är sådana, att gåvotagaren genom gåvan kan anses hava tillförsäkrats en förmån, som han eljest icke skulle ha åtnjutit. Till stöd för sitt förslag i detta hänseende har kommittén anfört bl. a. följande:

»Författningsrummets utformning medger en generell skattefrihet för gåvor av ifrågavarande art. Enligt praxis synes emellertid för skattefrihet krävas, att gåvan är av sådan beskaffenhet att den kan antagas komma till användning för det avsedda ändamålet. Såsom förutsättning för skattefrihet torde således böra uppställas dels en viss relation mellan gåvans storlek och den undervisning eller uppfostran, som avsetts skola bestridas därmed, och dels att gåvotagaren är i behov av gåvan för att kunna komma i åtnjutande av denna undervisning eller uppfostran.

1945 års statsskatteberedning har i sitt betänkande (SOU 1946: 79) riktat åtskilliga anmärkningar mot bestämmelserna om beskattning av gåva. Beredningen har emellertid på anförda skäl funnit lämpligt att den överarbetning av gällande bestämmelser angående beskattning av gåva, som kan befinnas påkallad, verkställas så att den civilrättsliga och skatterättsliga behandlingen av gåvor i görligaste mån kan komma att överensstämma.

En ledamot av beredningen, som i övrigt helt ansluter sig till de synpunkter, som framförts av beredningens majoritet, har ansett att bestämmelsen om frihet från gåvoskatt för bidrag till annans undervisning eller uppfostran omedelbart bör omarbetas dels med hänsyn till att innebörden av bestämmelsen är oklar och dels med hänsyn till att den nuvarande generella bestämmelsen om skattefrihet ej heller är sakligt riktig.

Enligt kommitténs mening hänger frågan om beskattning av gåva till undervisning och uppfostran så intimt samman med frågan om beskattning av periodiskt understöd, att kommittén ansett dessa båda spörsmål böra prövas i ett sammanhang. Bestämmelsen om beskattning av gåva av nyssnämnt slag är dessutom av så speciell natur, att kommittén anser att en eventuell ändring av densamma bör kunna ske utan att avvakta en sådan allmän översyn, som beredningen ifrågasatt.

Den utav 1945 års statsskatteberedning viktagna utredningen giver vid handen att avfattningen av den nuvarande bestämmelsen om beskattning av gåva till undervisning och uppfostran kan tolkas på ett sätt, som medger en obehörig skattelindring. En sådan tolkning har även kommit till uttryck i rättstillämpningen. Kommittén har såsom av det föregående framgår såsom ett villkor för avdragsrätt för periodiskt understöd uppställt att utbetalningen icke får innebära förmögensöverflyttning eller hava till huvudsakligt syfte en obehörig lindring i den progressiva beskattningen, kommittén vill med andra ord hindra att institutet missbrukas för erhållande av en icke avsedd skattelindring. Enligt kommitténs mening bör jämväl nu ifrågavarande lagstiftning bliva föremål för omarbetning så att missbruk

förhindras. Gränsen mellan skattefrihet och skatteplikt för gåva av angivet slag bör sålunda dragas så att allenast gåvor, som verkligen syfta att giva mottagaren möjlighet till undervisning eller uppfostran, bliva skattefria. Att fastställa vissa schablonmässiga regler för denna gränsdragning, anknyttande exempelvis till beloppets storlek eller mottagarens ålder, låter sig enligt kommitténs mening icke göra. En diskretionär prövning i det särskilda fallet är tvärtom både nödvändig och önskvärd. Vid en dylik prövning blir det ofrånkomligt att taga hänsyn till om det utgivna beloppet såväl med hänsyn till beloppets storlek, mottagarens ålder och ekonomiska förhållanden som de omständigheter under vilka utbetalningen sker, verkligen kan antagas utgå för uppgivet ändamål. Om mottagaren har egen förmögenhet, som kan anses täcka utgifterna för hans undervisning och uppfostran, föreligger icke skäl för skattefrihet. Mera tveksamt kan måhända vara då mottagaren icke har egen förmögenhet men föräldrarna äro i så god ekonomisk ställning att barnet normalt kan räkna med att få sådan uppfostran och undervisning, som gåvan avser att bekosta. Kommittén finner för sin del vanskligt att i sistnämnda fall uppställa absolut hinder för skattefrihet, utan anser sig böra inskränka sig till att rekommendera en särskilt noggrann prövning i dylika fall. Det allmänt förekommande sättet att lämna barnet en revers såsom gåva anser kommittén icke böra godtagas i nu förevarande avseende. Enbart den omständigheten att gåvan gives i denna form utgör enligt kommitténs mening anledning till att antaga, att syftet med gåvan icke varit att bekosta mottagarens undervisning eller uppfostran.»

Vid 1952 års riksdags höstsession anförde *chefen för finansdepartementet* i anledning av en framställd interpellation, att det befunnits erforderligt med en ytterligare översyn såväl av skattekommitténs förenämnda förslag i fråga om periodiskt understöd m. m. som av ett i kommitténs betänkande nr V (SOU 1951: 13) framlagt förslag rörande avdragsrätt för studiekostnader. I anledning därav hade Kungl. Maj:t den 20 juni 1952 överlämnat dessa förslag till 1950 års skattelagssakkunniga för att överses ur de synpunkter dessa hade att beakta. Med hänsyn till planen för de skattelagssakkunnigas arbete torde det i varje fall vara uteslutet att översynen kunde hinna ske å sådan tid att förslag i berörda ämnen skulle kunna föreläggas 1953 års riksdag.

1949 års *skatteutredning* framlade i sitt betänkande angående den statliga direkta beskattningen (SOU 1951: 51) bl. a. förslag till ändrade regler om hemmavarande barns förmögenhetsbeskattning. Skatteutredningen föreslog att skattskyldigheten för föräldrarna skulle göras beroende uteslutande av barnets ålder. Eftersom barnbidrag utginge intill 16 år och — i motsats till de tidigare barnavdragen — oberoende av om barnet hade egen inkomst eller förmögenhet hade det syntts utredningen skäligt att alltid låta hemmavarande barns förmögenhet beskattas tillsammans med föräldrarnas intill denna åldersgräns för barnen men att däremot efter fyllda 16 år alltid behandla barnen som självständiga skattesubjekt. Beträffande formen för den sambeskattnings, varom här bleve fråga, hade utredningen föreslagit, att barnets förmögenhet skulle taxeras hos föräldrarna och skatten påföras dem i sådana fall, då barnet icke självt påfördes statlig inkomstskatt. Beträffande de fall, då barnet självt betalade statlig inkomstskatt, hade utredningen däremot fun-

nit sig nödsakad föreslå en formell samtaxering innebärande att den beskattningsbara förmögenheten skulle beräknas gemensamt för föräldrar och barn, varefter skatten skulle fördelas efter vars och ens beskattningsbara förmögenhet. I detta sammanhang berörde utredningen även frågan om de benefika barnreverserna och anförde därutinnan följande:

»De för närvarande gällande bestämmelserna om barns inkomst- och förmögenhetsbeskattning torde i viss omfattning utnyttjas för att vinna skattelättnader. Vi kunna härutinnan hänvisa till de uppgifter, som lämnats i svaren på vår rundfråga till taxeringsintendenterna och taxeringsrevisorerna enligt redogörelsen i bilaga 5. De benefika skuldebrev till barn, som synas ha vunnit viss spridning under senare år, torde få ses mot bakgrunden av reglerna för barns beskattning. Även om barnet genom gåvan av skuldebrevet icke uppnår sådan inkomst, att barnet självständigt skall påföras statlig inkomstskatt och det i skuldebrevet utfästa beloppet sålunda alltjämt skall redovisas som förmögenhet hos fadern eller modern, kan dock en viss skattelindring uppnås genom att skattskyldigheten för räntan överflyttats på barnet. För uppdelning av inkomst mellan föräldrar och barn torde även kommanditbolagsformen utnyttjas.

Det synes icke uteslutet att en utveckling av dessa former för skatteflykt kan komma att framtvunga en sambeskattnings mellan föräldrar och barn under 16 år även av barnets arbetsfria inkomst. Inför möjligheten av en sådan utveckling kunde måhända synas lämpligt att icke nu införa en obligatorisk sambeskattnings mellan föräldrar och barn av enbart förmögenhet utan i stället avvakta en eventuell utredning rörande den större frågan om sambeskattnings även av barns arbetsfria inkomst. Vi ha emellertid icke ansett dessa omständigheter utgöra tillräckligt hinder för en lösning av frågan om barns förmögenhetsbeskattning enligt nu angivna riktlinjer.»

Det av skatteutredningen i nämnda hänseende framlagda förslaget blev emellertid under remissbehandlingen föremål för viss kritik, och chefen för finansdepartementet uttalade i proposition nr 213 till 1952 års riksdag att utredningens förslag enligt hans mening icke kunde betecknas såsom någon rationell lösning och att han på grund därav icke funnit lämpligt att framlägga detsamma för riksdagen.

Vid riksdagsbehandlingen av nämnda proposition väcktes emellertid i de likalydande motionerna I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.) yrkande om ett genomförande av skatteutredningens förslag i nämnda hänseende. Vidare föreslogs i de likalydande motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.) att den tidigare ordningen för barns förmögenhetsbeskattning i princip skulle bibehållas, men att den för barnet gällande åldersgränsen skulle sänkas från 21 till 16 år. I motionen II: 616 (av herrar Nilsson i Bästekille och Östlund) slutligen yrkades sänkning av åldersgränsen till 16 år samt att barnets förmögenhet skulle sammanläggas med föräldrarnas endast i den mån barnets förmögenhet överstege 50 000 kronor. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 50 anförde 1952 års bevillningsutskott i denna fråga bl. a. följande.

»I likhet med departementschefen finner utskottet att det resultat, var-till skatteutredningen i detta avseende kommit, icke innebär någon sådan förbättring i jämförelse med nu gällande bestämmelser att förslaget i denna

punkt bör läggas till grund för lagstiftning. Tydligen föreligga här stora svårigheter att nå en fullt tillfredsställande lösning. De i motionerna föreslagna åtgärderna kunna enligt utskottets mening icke lägga frågan till rätta. Utskottet, som emellertid anser vissa skäl föreligga för en ändring i enlighet med motionerna I: 212 och II: 284, förutsätter att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga fortsatt uppmärksamhet. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna i förevarande delar.»

I den föreliggande motionen har anförts bl. a., att en skattskyldig genom arrangemanget med revers kunde på legal väg erhålla betydande skattelindring. Även om avsikten icke alltid varit att nå skattelättnad, vore det ett faktum att lättnaden erhöles. I den mån de skattskyldiga bleve underkunniga om den möjlighet att på detta sätt undgå skatt, som tycktes föreligga, komme med tämlig säkerhet allt flera att begagna utvägen. Den gåvoskatt, som kunde komma att erläggas, uppvägdes mycket snabbt av lägre årliga skatter. Regeringsrätten hade avgjort en del fall och därvid vägrat avdrag för räntan. Emellertid vore det högst sällan, som reverser vore likalydande, och de skattskyldiga hävdade merendels, att i deras fall klar avdragsrätt förelåge. Man kunde därför motse, att ett mycket stort antal fall komme att föras upp i regeringsrätten, vilket droge betydande kostnader icke minst för det allmänna, då varje ärende, som överklagades i samtliga instanser, kostade några hundra kronor. Skäl syntes därför föreligga att genom ändrad lagstiftning vägra denna avdragsrätt beträffande icke endast reverser till hemmavarande eller studerande egna barn eller barn under 21 år utan samtliga dylika reverser till minderåriga.

Utskottet. Under senare år har i åtskilliga sammanhang uppmärksamrats vissa gåvotransaktioner, som skattskyldiga vidtagit i syfte att ernå skattelindring. Med dessa åtgärder har avsetts att åstadkomma en fördelning av inkomst och förmögenhet mellan närstående, varigenom en minskning av dessa personers sammanlagda skatt åsyftats. Rent schematiskt kan tillvägagångssättet sägas vara följande. En fader överlåter genom gåva till sitt minderåriga barn, vilket icke har egen inkomst eller förmögenhet, ett av honom utställt skuldebrev löpande med ränta. Effekten i beskattningshänseende har avsetts skola bliva, att fadern skall erhålla avdrag vid inkomsttaxeringen för räntan och vid förmögenhetstaxeringen för sin skuld till barnet. Räntans storlek har ofta avvägs så att barnet därigenom skulle bli skattskyldigt till statlig inkomstskatt och till följd därav även i förmögenhetsskatteavseende anses såsom självständig skattskyldig. Hur stor minskning av inkomst- och förmögenhetsskatt som skulle vinnas om åtgärden godkändes är givetvis beroende av förhållandena i det enskilda fallet. Helt allmänt kan dock sägas, att faderns inkomstskatt skulle minska mer än barnets skulle stiga på grund av att barnet skulle erhålla ortsavdrag och faderns marginalsatt i flertalet fall vore väsentligt högre än barnets. I förmögenhetsskattehänseende skulle barnet kunna tillgodoräkna sig ett skattefritt förmögenhetsvärde av högst 50 000 kronor, och fadern skulle ofta vinna en betydande fördel även om faderns nettoförmögenhet icke skulle nedgå under skattepliktsgränsen. Med

dessa s. k. benefika barnreverser sammanhänger även vissa gåvoskatteproblem.

I den föreliggande motionen har yrkats sådan ändring av gällande bestämmelser, att ränta å dessa benefika barnreverser icke bleve avdragsgill vid inkomsttaxeringen. Till stöd för detta yrkande har motionärerna anfört — förutom att de skattskyldiga på detta sätt beredde sig skattelindring — att dessa reverser sällan vore likalydande samt att man förty kunde vänta att ett mycket stort antal besvärsmål rörande dessa frågor komme att föras upp i regeringsrätten med därav föranledda betydande kostnader för det allmänna.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår har spørsmålet om de benefika barnreverserna tidigare beaktats. Sålunda har 1949 års skatteutredning berört problemet och föreslagit viss ändring i barns förmögenhets-taxering, innebärande att hemmavarande barns förmögenhet under alla förhållanden, d. v. s. oberoende av om barnet hade egen inkomst, skulle beskattas hos föräldrarna så länge barnet vore under 16 år, men att barn efter fyllda 16 år alltid skulle behandlas som självständigt skattesubjekt. Något förslag om sådan ändring blev dock icke framlagt, då 1952 års riksdag genom propositionen nr 213 hade att taga ställning till skatteutredningens förslag i övrigt. Vid riksdagsbehandlingen av nämnda proposition väcktes emellertid i motionerna I: 288 och II: 385 yrkanden om genomförande av utredningens förslag i fråga om förmögenhetsbeskattningen av hemmavarande barn. I motionerna I: 212 och II: 284 yrkades, att gällande ordning i princip skulle bibehållas men att åldersgränsen skulle sänkas från 21 till 16 år. I motionen II: 616 slutligen framställdes samma yrkande med det tillägg, att barnets förmögenhet skulle sammanläggas med föräldrarnas endast i den mån förmögenheten överstege 50 000 kronor. Samma års bevillningsutskott uttalade i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 50 att det i denna fråga tydligen föreläge stora svårigheter att nå en fullt tillfredsställande lösning. De i motionerna föreslagna åtgärderna kunde enligt utskottets mening icke lägga frågan till rätta. Utskottet ansåg emellertid skäl föreligga för en ändring i enlighet med motionerna I: 212 och II: 284 och förutsatte att Kungl. Maj:t ägnade frågan fortsatt uppmärksamhet.

Vidare har 1944 års allmänna skattekommitté vid framläggandet av förslag angående ändrade bestämmelser för beskattning av periodiskt understöd m. m. förordat sådan ändring av förordningen om arvsskatt och gåvoskatt, att skattefrihet för gåva till undervisning eller uppfostran skulle medgivas endast om gåvotagaren kunde anses ha tillförsäkrats en förmån, som han eljest icke skulle ha åtnjutit. Förslaget har jämte utredningens betänkande angående studiekostnaders behandling i beskattningshänseende överlämnats till 1950 års skattelagssakkunniga för ytterligare översyn.

Frågan om de s. k. benefika barnreverserna har såsom motionärerna berört i några mål varit föremål för regeringsrättens prövning, därvid avdrag för ränta förvägrats de skattskyldiga, enär räntan ansetts såsom en form för fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet. Avdrag har sålunda vägrats i fall, då räntan utbetalts under sådana förhållanden att, om utbetal-

ningen i stället utgjort underhållsbidrag, detta skulle ha hänförts till icke avdragsgillt periodiskt understöd. Även om regeringsrättens berörda utslag kan sägas vara av principiell betydelse för tillämpningen av skatteförfattningarna i förevarande hänseende kan dock ett fullständigt klarläggande av alla med de benefika barnreverserna sammanhängande problem ännu icke anses ha skett.

Utskottet anser självfallet att spörsmål av hithörande art är förtjänta av beaktande från statsmakternas sida. Vad angår motionärernas uttalande därom att ett betydande antal skatteprocesser av denna art komme att medföra stora kostnader för det allmänna vill utskottet framhålla, att det icke synes osannolikt att sedan regeringsrätten tagit ställning till ytterligare några vanligen förekommande typfall av barnreverser, så vägledande prejudikat kommer att föreligga att antalet besvärsmål nedbringas.

Skatteproblemen rörande de benefika barnreverserna synes vidare vara mer omfattande än som förutsatts av motionärerna, vilka endast yrkat att utgiven ränta icke skall få avdragas. En lagstiftningsåtgärd av sådan innebörd skulle allenast beröra inkomstbeskattningen, och en lösning synes icke kunna åvägabringas utan att sambandet med förmögenhetsbeskattningen beaktas. Det kan dessutom ifrågasättas, huruvida icke spörsmålet sammanhänger jämväl med frågan om gåvobeskattningens utformning i hithörande avseende. Sistnämnda fråga har såsom ovan nämnts jämte bland annat frågan om beskattningen av periodiskt understöd överlämnats till 1950 års skattelagssakkunniga för översyn. Spörsmålet om hemmavarande barns förmögenhetsbeskattning har av 1952 års riksdag förutsatts bliva föremål för Kungl. Maj:ts fortsatta uppmärksamhet.

Utskottet anser att utvecklingen på förevarande område noggrant bör följas, och utskottet finner vidare uppenbart att vid den prövning, vilken enligt vad ovan upplysts pågår rörande vissa med de benefika barnreverserna sammanhängande frågor, behovet av lagstiftningsåtgärder av bland annat det innehåll, som i motionen förordats, kommer att undersökas. Med hänsyn till det anförda anser sig utskottet sålunda icke böra tillstyrka bifall till motionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen I: 273 av herrar Anderberg och Lodenius om avskaffande av rätten att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för ränta å s. k. benefika barnreverser icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 mars 1953.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson, Spetz, Velander, Ramberg, Söderquist, Damström, Snygg och Patrick Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sundström, Sjölin, Olofsson, Jonsson i Skedsbygd, Kollberg, Kärrlander, Engkvist och Nilsson i Svalöv.